

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ เจื่อนไขในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวบ้านตำบล
 ตำบลผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ชื่อผู้เขียน นายสมหวัง เรืองนิวัติศัย

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ ประธานกรรมการ
 ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ประหยัด ปานดี กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง เจื่อนไขในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวบ้านตำบลตำบลผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มุ่งศึกษาการรับรู้ในปัญหาและผลกระทบต่อ ป่าไม้ ดิน น้ำ สังคม รวมถึงวิถีชีวิตจากสถานการณ์การตัดไม้ทำลายป่า และศึกษาความต้องการรวมทั้งเจื่อนไขในการฟื้นฟูการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวบ้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการศึกษาและวิเคราะห์ 4 ประการ คือ แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดนิเวศวิทยาการเมือง และแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างแล้วอธิบายผลในรูปการพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษานี้ได้แก่ ชาวบ้านตำบลตำบลผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยเลือกตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และหมู่บ้านที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของพื้นที่ศึกษาจำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้ำริน บ้านปง และบ้านเกียงพา ได้ตัวอย่างจำนวน 206 คน ซึ่งข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทำไปพร้อมๆกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดเวลา แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปการพรรณนา

ชุมชนนี้ เป็นชุมชนที่ล้อมรอบด้วยป่าสงวนแห่งชาติ สวนป่าและอุทยานแห่งชาติ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและมีฐานะยากจน ที่ดินทำกินมีจำกัด ในอดีตป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านมีวิถีชีวิตพึ่งพิงและรักษาป่ามาตลอด เมื่อรัฐเปิดให้สัมปทานทำไม้ รวมทั้งการทำ

ไม้เถื่อนของนายทุนทำให้ป่าไม้ลดลง รัฐจึงกำหนดให้มีการปลูกสร้างสวนป่าและเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ มีผลทำให้ที่ดินทำกินของชาวบ้านลดลงเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐและชุมชน อย่างไรก็ตามชาวบ้านส่วนใหญ่มีการรับรู้ถึงปัญหาและความตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ รวมทั้งผลกระทบต่างๆ ในการที่ป่าไม้ถูกทำลาย ชาวบ้านมีความต้องการด้านการใช้ประโยชน์จากป่า ในรูปแบบป่าชุมชนการบำรุงรักษาป่าในสวนป่า รัฐต้องยอมให้ชาวบ้านทำการเพาะปลูกควบคู่ไปด้วย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการป่า สำหรับเงื่อนไขในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้มี 3 ประการ คือ ประการแรก เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการกระจายอำนาจสู่ชุมชน หรือองค์กรท้องถิ่น ประการที่สอง รัฐต้องยอมรับสิทธิชุมชนในการเข้ามาจัดการป่าเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนกับป่า ประการสุดท้าย รัฐต้องสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า ทั้งในรูปงบประมาณและการพัฒนาชุมชน

**Independent Study Title : Conditions Towards Forest Resources Conservation :
A Case of Villagers in Taphamog Sub-District, Long
District Phrae Province**

Author Somwang Ruangnivatisai

M.A. Man and Environment Management

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr.Chukiatt Leesuwana Chairman

Prof. Dr.Manat Suwana Member

Assoc. Prof. Prayad Pandee Member

Abstract

The study about the Conditions towards Forest Resources Conservation : A Case of villagers in Taphamog Sub-District, Long District Phrae Province was to study the people's perception towards problems and impacts of the forests , soil , water , community including their ways of life effected from the forest destruction. It also studied the villagers' needs and conditions of their forest resource conservation, based on four theoretical frameworks. The first one was the cocept of conservation and management of natural resources. The second one was the people participation, a thirdly, the political ecology, and, fourthly, sustainable development.

206 key informants in Ban Namrin , Ban Pong and Ban Kiengpa. of Tambon Tapamog , Long District Phrae and from other three villages were interviewed. Data were collected by the use of interviewing format with. Selected villagers, then the analysed result were showed in descriptive form. The data analysis from this study was carefully checked to assure that they were all correct .

The community was surrounded by the national reserve forests, reforestation programs and National Park. Most of the villagers were vary poor, and earned their living on

agriculture with their limited land . In the past, the forests were so rich that the villagers' lives had to rely on them. However, the villagers' lives were changed when the government provided them with concession. Additionally, they were involved in illegal forests operation which caused forestry reduction. For this problem, the government issued the new law for reforestation program and declaration of National Park. These matters effected a lot for the villagers' way of lives, especially, resulting in fewer land for them. Those matters also caused the conflict between the community and government. However, most of the villagers perceived well about those problems, forest importance, including the bad influence from forest destruction. The villagers still needed to benefit from the forests in form of community forests, such as forestry preservation in reforestation program. The government let the villagers grow plants, too. The government should also let the villagers to participate in their forest management. The 3 conditions in forest presevation and restoration were firstly, letting the communities' participation by decentralization as well as local organization, secondly, the government should accept the community's right in forest management for mutual living between human and forest. Lastly, the government should inspire the community in forestry preservation, forest restoration, by supporting it with budget and community development.